

Кърлежите - предпазване и усложнения

Кърлежите стават активни със затопляне на времето, още през месец март, дори и по-рано, ако има серия по-топли дни. Обикновено в края на април и особено през май условията са най-благоприятни и тогава отчитаме бум на ухапаните от кърлежи.

През 2023 г. се забелязва и леко изместване на „кърлежовия“ сезон заради валежите и по-хладното време, като обикновено бум на ухапванията от кърлежи се наблюдава в началото на месец май, а сега е около края на май и началото на юни месец.

През летните месеци, поради значителните горещини и оскъдните валежи (кърлежите „обичат“ влажни и топли места) активността на кърлежите намалява, за да се увеличи отново в края на август и особено през септември. Всъщност става дума за преминаване на кърлежите от една фаза в друга, например от ларва в нимфа и от нимфа във възрастен екземпляр – например ако е достигнал до нимфа през пролетта, през есента вече е възрастен екземпляр. На всеки един от стадияте си на развитие кърлежът еднократно кръвосмуче. Това му е достатъчно, за да премине в следващия стадий, когато отново ще има нужда от еднократно кръвосмучене.

На практика през цялата година в тревите и въобще на земята има кърлежи. Когато настъпят благоприятните за тях условия те изпълзват нагоре по стъблото на тревата, по храсти и дори дървета. Тези кърлежи по принцип се изхранват от горските и полски животни, основно от мишевидните гризачи.

Пръсканията се провеждат обикновено пролет и есен, малко преди разгара на активния сезон за кърлежите. Обработват се предимно градските площи за разходка, детски градини, паркове междублокови пространства и прочие.

Химикалите не представляват опасност за хората, но се препоръчва да се избягва навлизането в наскоро обработени тревни площи, за което след пръскането на мястото се поставят предупредителни съобщения.

Какво е първото нещо, което трябва да направим, ако открием кърлеж в кожата?

Да не изпадаме в паника. Човек не е ефективен когато излишно се паникьосва. Трябва да се знае, че изваден в **първите часове от забиването** си (до 12-18 часа), кърлежът не представлява опасност, тъй като вероятността да успее да предаде инфекция е нищожен. Затова от изключително значение е **редовното оглеждане на тялото** за забити кърлежи и тяхното отстраняване. За предпочитане е отстраняването на кърлежа да се направи от

медицинско лице с пинсета, метална бримка или друго подходящо средство, ако кърлежът се скъса със скалпел, да се отстрани останалия в кожата смукателен апарат (хоботче), а мястото да се дезинфектира.

Ако кърлежът е съвсем отскоро, *от един час*, можем и сами да го свалим с пинсета, като го захванем максимално близо до хоботчето в кожата.

Когато са минали повече часове, *над 3-4 часа*, кърлежът вече отделя, като циментиращи вещества и тогава, ако сами го отстраняваме, ще го скъсаме. Хоботчето остане ли продължава да предава инфекцията и на всяка цена трябва да потърсим медицинска помощ.

Погрешно е мазането с олио - задушаването на кърлежа с олио крие риска, дори и до момента да не е успял да предаде инфекцията, това да стане в момента на задушаването му, поради регургитация, т.е. връщане на чревното съдържимо към челюстите му и смукателния му апарат. Затова задушаването на кърлежа трябва да се избягва.

Най-често срещани усложнения у нас?

Основните, най-чести инфекции, предавани с кърлежи, които се срещат у нас са Лаймската болест и Марсилската треска. И двете заболявания се причиняват от бактерии, което означава, че лесно се лекуват с антибиотици.

1. **Лаймската болест** започва типично с червено петно с размер над 4-5 см, което се появява след 7-10 дни на мястото на ухапването от кърлежа. Често има общо неразположение, умора, отпадналост. Температурата обаче по правило не е повишена. Оставена без лечение, болестта прогресира, засягат се ставите, нервите, мозъка, сърцето. Това протича на стадии с обостряне и подобрение между тях.

2. **Марсилската треска** е остро заболяване с висока температура, характерно черно петно на мястото на ухапването и дребен обрив по тялото. Протича тежко, може да даде редица усложнения, но не е коварно и продължително като Лаймската болест.

Как да се предпазим ?

✓ **Избягване посещението на райони с гъста растителност и висока влажност** - за почивка в природата да се използват отъпкани и лишени от буйна растителност места.

✓ **Да се носи подходящо затворено облекло** - добре пристегнато около китките и глезените, в светъл цвят, с цел лесно откриване на полазилите кърлежи.

✓ **Използване на репеленти за кожата** - репелентите отблъскват кърлежите.

✓ **Ежедневен оглед за впити кърлежи, с цел недопускане на продължителен престой върху тялото** - особено внимание трябва да се обръща на „предпочитаните“ от кърлежите места - окосмената част на главата, по корема, под мишниците, в областта на слабините, в гънките зад коляното.

✓ **Поддържане на тревните площи** с редовно окосяване и почистване от растителните маси.

